

Angleška ofenziva na zapadni fronti

NEMCI SO VROGLI SVEŽE ČE-
TE NA ROKOŠE

**Angleški topovi ugrožajo šelen-
niško sveto: Cambralem**

London, 23. nov. — Angleško čete so danes udarile na flandrski fronti južnovzhodno od Ypresa. Vojni stan javlja, da se prodiranje nadaljuje uspešno.

Na fronti med St. Quentinom in reko Scarpe, kjer je general Byng izvajeval veliko zmago v torek in sredo, so se Nemci zdramili in prišli s silovitimi protinapadi. Uradno poročilo pravi, da je bil položaj zadnjo noč nespremenjen. Nemško poveljstvo je v naglici vrlo na razbito fronto nove čete in zdaj je v razvoju velika bitka, ki se vrši večinoma na odprtem polju. Angleži so konsolidirali okupirane pozicije in avasali novo bojno črto s staro na obeh bokih.

Cambrai, ki se nahaja manj kot tri milje od nove fronte, je pod direktnim ognjem angleških topov. Nemci so potlanili prednjo angleško stražo in vasi Fontaine Notre Dame, ali kljub temu je ušoda Cambraja zapovedana. Čet generala Bynga napadajo od vse strani god Burion, ki dominira mesto in bližnji teritoriji. Angleži so do sreče sveder prodrli osam milj daleč od svoje prvotne črte.

8 fronte poročajo, da je bila nemška artilerija vso noč aktivna; sovražnik je spravljal skupaj večje število topov vseh kalibrov in obupnem odporu, da sadrži nadaljnje prodiranje Angležev in prepreči katastrofo, če je to mogoče. Angleži so razširili ofenzivne operacije severno od reke Hespe, do obkroženja Moucres-Bourloux, kjer imajo Nemci močan sistem zakopne obrambe.

Angleška armada je enačljna tudi zaradi majhnega števila artev. Kakor poročajo, anašajo vse izgube 8000 mrtvih in ranjenih; angleških ujetnikov ni. Kolikor je soditi po velikem številu nemških ujetnikov, so morali Nemci izgubiti približno 50,000 mož v dveh dneh.

Angleški ranjenci in nemški ujetniki še vedno prihajajo v ozadje fronte. Ujeti Nemci pripovedujejo, da se jim v terek kjutraj še sanjalo ni o kakem napadu na nje. Prvo, kar so ugledali, je bila nepregledna vrsta oklopnih ali "tenkov", ki so se kakor velike pošasti valili čez zakope in iz njih so deževale kroglice na vse strani.

Nemci računaju — kakor javlja iz Amsterdama — da so Angličani imeli v akciji najmanj dvesto teh oklopnih.

Major-general Maurice, glavni direktor angleških bojnih operacij, izjavlja: "Nemci so precej iztrebili svoje čete na sambraiški fronti, ko so rabili pojačanja v

(Dalje na 2. str., 1. kol.)

ZADNJE VESTI.

TALIJANI ODBIJAJU NAPAD.

Rim, 23. novembra. — Vojni plan poroča, da so avstrijske in nemške čete podvzele osredotočene napade na Monte Meletta, ki so bili odbiti.

BERLIN POROČA O USPEHU.

PAPEŽ JE Z AVSTRIJO.

London, 23. novembra. — "Morning Post" pravi v uredniškem članku, da je bil papež od začetka vojne na strani Avstrije. Leta pozivlje angleško vlado, da zahteva od Vatikana, da se odločno izreče, na kateri strani stoji.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$3 na leto, \$1.50 za pol leta in 75c za tri mesece; Chicago in inozemstvo \$4.50 na leto, \$2.25 za pol leta, \$1.13 za tri mesece.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovene National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$3 per year; Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon Lawndale 4638.

Chicago 21

Datum v oglepaju n. pr. (October 30-17) poleg valnega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Posvetite jo preučevanju, da se vam ne ustiavi list.

KEDAR DOLOČAJO CENE.

Skozi mnogo let smo slišali in čitali, če so se sešli podjetniki in določili ceno svojim produktom, da so listi privilegiranih interesov izjavili, da je tako ravnanje modro in pametno.

Takoj smo slišali drug glas, ako so se sešli delavci in so zaključili po kateri ceni prodajo svojo delavno moč. Podjetniki, ki so pričeli tožiti o delavski tiraniji, listi velekapitalističnih interesov so pa zakričali, da so delavci zarotniki, ki jih je treba tirati pred sodišče, da jih obsodi radi zarote.

Ko so podjetniki določili ceno svojim produktom, so ravnali modro in pametno. Izključili so konkurenco, dogovorili so se, da bodo morali konzumenti plačevati ceno, ki jo zahtevajo. To je bilo po nazorih privatnih interesov pametno, kajne. Delavci so sklicali sejo, določili so ceno svoji delavni moči, ker niso mogli s prejšnjo ceno izhajati, in zalučali so jim v obraz, da so zarotniki.

Znana je resnica, da je treba delavske moči, če hočemo dobiti rudo iz zemlje in spremeniti jo v produkt. Ako ne gibljejo pridne delavske roke, ostane ruda v zemlji, sirovine ostanejo sirovine. Vsi cekini, ki so v blagajnah, ne producirajo enega čevlja, dokler počivajo delavske roke. Kljub temu imenujejo delavce zarotnike, če določijo ceno svoji delavni moči.

In ko je izbruhnila vojna in je vlada pričela določati cene, ali niso ravno isti interesi intrigrirali proti določanju cen po vladi, ki so delavce imenovali zarotnike, če so določili ceno za svojo delavno moč?

Da, ravnoisti interesi so bili!

REORGANIZACIJA DELAVSKE STRANKE NA ANGLEŠKEM.

Zelo važna posledica vojne je predlagana reorganizacija delavske stranke na Angleškem, ki ima okoli štiri-deset poslancev v parlamentu. Delavska stranka je sedaj organizacija brez vsake trdni vezi, ki sestoji iz osrednjih odborov delavskih strokovnih organizacij in samostojnih strokovnih organizacij, socialističnih klubov, delavskih zadrug in delavskih izobraževalnih in kulturnih društev. Vsa ohišna organizacija so se pojavljali večkrat spori glede taktike in programa, kar je seveda bilo na škodo delavcem.

Po novem načrtu se reorganizira delavska stranka v pravo samostojno delavsko politično organizacijo, ki bo imela svoje podružnice po vsi Angliji, ki bodo imenovala kandidate za postavodajne zastope, vodile volilno kampanjo, izvolile delegate za konvencijo, da izdelajo program in določijo taktiko stranki. V političnih krogih čuti, da bo delavska stranka po svetovni vojni imela velik vpliv. Po novem volilnem zakonu bo imenovala kandidate za parlament v približno 600 volilnih okrajih in bo lahko nastopila naravnost in odprto proti konzervativni in liberalni stranki, kar do sedaj ni mogla nikdar izvršiti. Pri volitvah bo lahko zanesla agitacijo v vsako vas, kar bo pojačalo politično moč in vpliv delavstva na razmere v državi in tudi na zunanjo politiko.

Povsod se giblje delavstvo naprej in ne nazadnje. Bodočnost gre delavstvu!

KTERA METODA JE BOLJŠA?

Avstralska vlada je izdala poziv na ljudstvo, naj hrani in varčuje radi svetovne vojne. Narodna delavska stranka je na poziv podala izjavo, da metoda za varčevanje, kot jo priporoča vlada, ni priporočljiva z gospodarskega stališča in priporoča, da se obdavči ves vojni profit, občinska zemljišča in da banke in drugi denarni zavodi posodijo denar vladi brez obresti. Vsi bodoči dohodki naj se znižajo na eksistenčni minimum in da je mogoče obratovati industrije.

Delavska stranka pravi, da je draginja taka, da je delavcem nemogoče doprinesiti še večje žrtve. Če delavstvo še bolj varčuje kot sedaj, tedaj postavlja svoje zdravje v nevarnost in spodjeda svojo delavno moč. Varčevanje in nakupičevanje blaga v skladiščih znižuje kenzum, kar ima velik vpliv na produkcijo. Čim bolj ljudstvo hrani in varčuje, tembolj se krči produkcija in toliko manj delavcev potrebujejo v industriji. Če pa delavci izgube delo, se pogreznejo še v večjo revščino in glad se naseli v delavskih stanovanjih kot stalen gost.

Med vladno metodo in priporočilom narodne delavske stranke je torej velika razlika, ki prinese najbrž zopet nov političen boj.

DR. LIEBKNECHT KAJNE, DA SE ODPRVI KAJNE, JA IN KONČA VOJNA.

Washington, D. C. — Ameriška vlada je dobila v roke letak, ki ga je spisal dr. Liebknecht in ga tajno razširjajo po Nemčiji. Nekaj listov so poslali posrežili izven Nemčije ako neutralno zono in enega ima sedaj vladni oddelček za informacije.

(Naslov omenjenega letaka se glasi:

"Pismo sodruga dr. Liebknechta nemškemu vojaškemu tribunalu."

V celoti se pismo glasi:

Berlin, 3. maja 1918.

"Česarakemu vojaškemu tribunalu v Berlinu:

Z ozirom na preganjanje moje osebe in izključevanja iz parlamenta moram dati sledeča pojasnila:

Nemški vladni sistem je po svojem socialnem in zgodovinskem značaju orodje, ki tlači in izkorišča proletarske mase v Nemčiji in izven nje. Popolnoma služi interesom kapitalizma, junkerstva in imperializma.

Nemška vlada je akor in ekor vodila ekspanzivno politiko, prekašala je vse države v oboroževanju in s tem bila ena najmočnejših povzročitelj sedanje vojne.

Vojne se pričeli Nemci.

Na nemško vlado pade odgovornost za vojno, ker je sporazumno z avstrijsko vlado delala tajna načrta za sedanjí evropski spor. Nemška vlada je skrivala resnično fakto pred nemškim ljudstvom s tem, da je zvrščala vse krivdo na druge, utajila ultimatum Belgiji, zakrila carjev telegram, ki ga je poslal 24. julija 1914 itd. Ni samo zaslepela ljudstva, nego se je celo posluževala te taktike v parlamentu. Posluševala se je vseh mogočih umazanih sredstev, da je delala razpoloženje za vojno med ljudstvom.

Nemška vlada se poslužuje v sedanjí vojni brutalnih metod, ki so veljale v mednarodnem smislu proti parvilom vojevanja. Na pr. nenadni napad na Belgijo in Luksemburg, vojevanje s plinskimi bombami, ki so se jih posebej pričele posluževati tudi druge države, bombardiranje pokrajin z zepelini, valed katerih so postajali žrtve popolnoma nedolžni ljudje, potapljanje trgovskih parnikov in potapljanje torpedirane Lusitanie itd.; sistem nalaganja prisilnega davka prebivalstvu v sedenih ozemljih; pogodba med državnim podtajnikom Zimmermannom in Sir Roger Casementom za uprizoritev revolucije v Irski; namen prisiliti podanike Nemčiji sovražnih držav služiti v nemški armadi; izkoriščanje vojnih ujetnikov; še vse polno takih stvari bi lahko naštel, pa naj te zadostujejo. Vlada se je držala pravila, "sila ne pozna postave".

(Valed proglasa vojnega stanja po vsi Nemčiji je politična ustavnost zgubila vso veljavo in izkoriščanje ljudstva se je silno povečalo. Odrekli so vse politične in socialne reforme, ob enem pa zahtevali od ljudstva, da jih brez pogojnjo podpira v njihovi imperialistični politiki, ter jih pitili s frazami o enakopravnosti vseh ljudi in strank.

Nemška vlada se ni brigala za ekonomsko blagostanje ljudstva, nego je varovala kapitalistične in agrarne interese: s tem vabaja splošno nezadovoljnost, ki bo vodila do revolucionarnega upora.

Nemška vlada še vedno stoji na stališču osvajanja in vojni odškodnin, in s tem zavlačuje takojšnjo mirovna pogajanja, katerih glavni princip je mir, brez nekaj in svoboda vsakega naroda.

Valed cenzura in izjemnih postav je ljudstvu nemogoče izvesti resnični položaj ali kritiko socialistov proti vladni politiki. Kruti sistem zatiranja vsake protivladne kritike ali mišljenja je

stranota za narod, in ne zasluži drugega, kot da se zakliče: Doli s tako vlado! Dolžnost zavednega proletariata je, da se z vsimi močmi bori proti taki vladi.

Sedanja vojna ni borba za našo narodno neodvisnost, ne za osvoboditev zatiranih narodov, ne za blagostanje mas. S stališča proletariata pomeni ta vojna še večje politično zatiranje in gospodarsko izkoriščanje po kapitalizmu, nadaljno klanje proletarskih mas za kapitalizem in despotizem.

Delavski razred vseh dežel ima na to samo en odgovor: Brezobziren boj proti kapitalističnemu sistemu in vladajočemu razredu vseh dežel, boj na uničenje izkoriščevalnega sistema in končni mir na podlagi socializma.

V tem razrednem boju morajo socialisti, ki kot taki ne poznajo domovine nego le internacionalo, braniti vse, kar so socialisti dolžni, da branijo. Klje "doli z vojno" pomeni, da moram biti nasprotni ti vojni in jo sovražiti valed njenega zgodovinskega karakterja, valed njenih socialnih verokov, ki so je povzročili, valed krutih metod, ki se jih poslužuje in valed namenov, za katere se vrši. V interesu narodnega proletariata je, da se bori proti taki vojni in za njen konec, za konec sistema, ki jo je povzročil.

Jas kot socialist nisem samo nasproten sedanjí vojni, nego tudi obstoječemu militarističnemu sistemu in sem se proti njemu po svojih močeh bojeval ter propagiral, da pomeni boj proti militarizmu — boj na življenje in smrt zavednega proletariata. (Kot dokaz, poglejte moj spis "Militarizem in Antimilitarizem" povodom internacionalne konferencie leta 1907 v Stuttgartu in pozneje v Kopenhagenu leta 1910). Sedanja vojna mora podvojiti našo energijo v boju proti militarizmu.

Od leta 1889 je prvi maj dan manifestacije za socializem, dan manifestacije proti izkoriščanju, zatiranju in nasilju; dan za utrjevanje solidarnosti proletariata vseh dežel, katere tudi ta vojna kljub vsem njenim posledicam ni omajala, nego jo še bolj utrčila. Na podlagi solidarnosti in socialističnih izjav je dolžnost vseh pravih socialistov, da vrše svoj boj naprej s podvojeno močjo med to vojno.

Na internacionalnem kongresu leta 1907 v Stuttgartu sem zagovarjal taktiko, boj proti vojnem, ki je bila tudi sprejeta, in ker se nam valed razmer ni posrečilo jo preprečiti, je naša dolžnost sedaj delovati za njen hiter konec in izrabiti priliko, ki je nastala, za uničenje obstoječega družabnega reda. Socializem je kljub izrednim razmeram, ki so nastale, ostal internacionalen po svojem značaju in nalaga sodrugom po drugih državah iste dolžnosti in pogledu taktike proti vladi in vladajočemu razredu, kot sem jo zavzel jaz in moji tovariši proti nemški vladi in vladajočemu razredu.

Socializem deluje v duhu internacionalizma iz države v državo v razrednem boju proti militarizmu in vojni.

Od začetka vojne sem deloval s mojnimi tovariši vred po tem socialističnem programu in izrabil vsako priliko v borbi za socialistična načela kompaktno s socialisti v drugih deželah. (K temu naj omenim moje potovanje v Belgijo in Holandsko meseca septembra 1914; moje božično pismo leta 1914 delavskim vodjem; konvencija v Švici, pri kateri pa nisem mogel sodelovati osebno, ker so mi to zabranile močnejše sile itd.)

To je taktika, katere se bom držal, pa naj stane, kar hoče; toda v tem nisem osamljen, ker številni socialisti v Nemčiji vedno naraščajo, ravno tako tudi v drugih, bodisi v vojakujocih ali v nevojaki deželah.

Pride kmalu čas, tako upam, in

to mi daje moč za moje delovanje, — ko se bodo ti taktiki pridružili delavci vseh dežel in s tem zadbili moč nad vladajočim razredom in uredili razmere narodov v korist vsega človečanstva.

M. Karl Liebknecht."

Tako sodi Liebknecht o nemški vladi in kajzerju, ki sta po njegovi sodbi zakrivila svetovno klanje. Z železno pestjo drži kajzer svoje ljudstvo k slo in noče slišati besede o pametnem miru in odpravi militarizma. Kajzer noče, zat oga morajo drugi narodi, ki črtijo militarizem, prisiliti s obojem, da se poda.

Ameriške vesti.

WHEEL IN NJEGOVI TOVARILNI SPOZNANI NA SODIŠČU.

Chicago, Ill. — Kitt Lewis, ki edini ni izgubil življenja pri roparskem napadu na ekspresni voz pred tovarno Winslow Bros., je na sodišču spoznal Edward Wheeda, Charles Carraots in Walter J. Terriena kot bandite, ki so umorili njegova tovariša Barton Alena in Louis C. Osenberga in po izvršenem umoru sbežali s plenom.

James S. O'Brien, namestnik javnega tožitelja je izprašal pričo takole: "Ali je Allen kaj rekel, preden ga je Wheed ustrelil?" — "Ne besede!" — "S kom ga je ustrelil?" — "Z lovsko puško, ki je imela odrezano cev."

Lewis je pri teh besedah vzel lovsko puško in jo obrnil proti poroti, kakor da hoče strajfati. "Kaj se je zgodilo?" — "Allen se je zgrudil na tla in vreče s denarjem so mu padle iz rok."

"Kaj ste še videli?" — "Videl sem tega človeka ustreliti Osenberga."

"Kaj ste storili?" — "Ko sva slišala prvi strel, sva jaz in Osenberg hoteli iz voza. Preden je Osenberg izstopil, je tale človek zopet ustrelil."

Lewis je še izpovedal, da je hotel seči po svoji puški na voza, toda Wheed mu je grozil, da mu odstrelji glavo. Medtem je Carrao pobral vrečo s denarjem in stekel proti temnoordečemu avtomobilu. Terrien, ki je stal na straži, je tudi prihitel in skočil na avtomobil.

TRANSPORTACIJA Z AVTOMOBILI.

Washington, D. C. — V krstkem prično prevažati s tovrstnimi avtomobili vojne potrebščine iz srednjega zapada proti morskemu obrežju. Pravijo, da so železnice tako zabasane s tovari že sedaj, da komaj prevladujejo obrot.

Vlada zdaj pretresa, da vstanovi prometno zvezo s deset tisoč tovrstnih avtomobilov, ki bodo redno prevažali vojne potrebščine.

V četrtak je odšel tovrstni avtomobil iz nekega mesta v srednjem zapadu, da najde najboljšo pot do atlantskega obrežja.

Ko prično prevažati potrebščine s tovrstnimi avtomobili, bo tvorilo avtomobilski vlak 34 avtomobilov. Na 27 avtomobilov bo naloženo blago, dva bosta vozila gazolin, eden bo za kuhinjo, drugi za prtljago itd. Tak vlak bo spremljalo 76 vojakov z enim lajnanatom.

DENAR PRIHAJA V ZVEZNO BLAGAJNO.

Washington, D. C. — Uradniki zakladniškega departamenta izjavljajo, da je v zvezni blagajni dosegla vsota \$1,921,000,000.

Večina uradnikov meni, da se vsota v prihodnjih mesecih ne poveča, četudi bodo prihajala v blagajno vplačila na obveznice s obote in davki, ker so tekoči troški precej visoki.

SODIŠČE JE RAZSODILO PROTI RUDARJEM.

Fort Smith, Ark. — Porota na zveznem sodišču je razsodila v tožbi Bache-Denmanovega sindikata proti rudarski organizaciji U. M. W. of A. za \$200,000 odškodnine proti rudarjem. Družba je po Shermanovi protitrujanski postavi upravičena do trikratne vsote, ali \$600,000.

Iz Indianapolis, Ind., poročajo, da rudarska organizacija vloži priziv na višjo instanco. Rudarska organizacija je pripravljena predložiti zadevo najvišjemu zveznemu sodišču.

ŠKUNA SE POTOPILA V VLAHAJU.

Boston, Mass. — Mošvo s škuno "Frontenas" se je pripeljala holandskim parnikom v Bernu do. Škuna je bila naložena s prmogom in namenjena v Buenos Aires.

KALKSCHMIDT PRIDE PROTI SODIŠČU V DECEMBERU.

Detroit, Mich. — Obravnavati proti Albert Kalkschmidt pričen 4. decembra. Kalkschmidt se nahaja v zaporu od 6. aprila in obtožen, da je hotel pognati v zve več kanadskih mostov in tovarne.

VIŠOKE CENE ZA KROMPIR V UGANKA.

Chicago, Ill. — Pridelek krompirja v Wisconsinu, Dakoti in Minnesoti je tako velik, da so farmerske kleti nabasane z njim. Kljub temu so pa cene v Chicago in drugih mestih visoke. Vladi preprečevala špekulantom, da umorejo podvzeti nič, kar bi podražilo krompir.

Zakaj so cene visoke? R. L. Evans, član zvezne živske uprave, ki je preiskal tržnice v Chicago, ne odgovarja rektno na to vprašanje, ampak pravi, da so skladišča in kleti polne krompirja in v krajih, v katerih pridelujejo krompir.

20,000 RIB POKONČANIH.

Highland Falls, N. Y. — Neznanece je spustil vodo z ribarji pri Salisburyju in poginilo je dvajset tisoč rib v blatu.

DUŠEVNA ZMENA JE POZILA BOMBO V OPEL.

Chicago, Ill. — Reinhold Faust, bivši poštni uradnik, kateremu je poznati na prvi pogled da ima eno kolesce preveč ali malo v glavi, je priznal, da je ločil bombo v operi, da napravi "strah" in ločje dobi od prve rodne banke \$100,000.

Pisarlil je tudi pisma banki, zahteval v njih, da mu banka plača \$100,000. Iz obnašanja govornice je spoznati, da je tr Fausta spoznati na varno — v rišnico.

SILEN VINEAR NA MICHIGANSKEM JEZERU.

Chicago, Ill. — Na Michiganem jezeru je divjal silen val kakorčnega ne pomnijo že Valovi so bili do 15 čevljev visoki, ki so napravili mnogo škodo obrežju na vodovodnih napravah.

CHICAGO IMA 5,908 SALUNOV.

Chicago, Ill. — Charles J. F. berg, mestni davkar, naznanja, je izdal 5,908 salunskih dovolj. Število salunov se je skrilo 600. Po državnih postavi, ki do ljudje na 500 prebivalcev en lun ne bodo v Chicago izdajali lunskih dovoljenj, dokler ne ne doseže 3,000,000 prebivalcev.

POLICAJSKI NAČELNIK PREPREČVAL ŠEŠKA NJE ZA FURANE.

Chicago, Ill. — Policijski načelnik Schuetzler je obvestil voljnike na policijskih postajah, da pazijo na salunare, ki v Zehnvalnim dnem prodajajo po ne na srečke. Po izjavi policijskega načelnika je srečanje povedane igra. Vsega salunja naj aretirajo, ki bi skušali srečkanjem spraviti parane drugo perutnino v denar.

IZDAJATELJI LISTOV PROTI ROČNI KONVENCiji PREKLADI POVRNANE POSTNINE.

New York, N. Y. — "Representatives Club", organizacija izjateljev čamnikov, je sprejel resolucijo, v kateri priporoča kongresu, da prekliche povračilo poštne za časnike, ki ima stopiti v veljavo s prihodnjim julijem.

KANDIDAT JE POTROŠIL \$1.45 PRI VOLITVAH.

Anderson, Ind. — W. W. F. mer, socialistični kandidat na stnege župana, je položil po stnege župana, ki jih je na račun o stroških, ki jih je pri volitvah. Potrošil je \$1.45, pri volitvah. Glasov. siraivo je dobil 1,800 glasov. Socialistična stranka je imela \$145 stroškov.

(Nadaljevanje s prejšnje strani)

Napadi na američke Transporte.
Francoska luka, 23. nov. — Sub-
marinka je skučala napasti na

Krilenko je izdal apel na armado, v katerem poziva vojake, da naj obdržijo strogo vojaško disciplino in pazijo na svoje generale, da zadnji ne bodo ovirali dela za premirje. Naročeno jim je tudi, da volijo sposobne zastopnike, ki se bodo pogajali s sovražnikom, kadar pride čas. Vsak dogovor za premirje pa mora biti

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

TRIJE RODOVI.

Dopisnici iz nekdanjih dni. — Spisal Engelbert Gangl.

(Medeljevanje)

"Da, tako nekako sem mislil. No, pa to so bile samo vinske misli! Pa kaj hoče danes vse to! Kje je Kranj — kje smo mi!"

Toda Jože se je spomnil, kolikokrat se prej njegove misli prepotovale to lepo daljo! Kako so poletale tjakaj naglo preko gora in voda — in nobena dalja bi ne bila dovolj velika, da bi je ne mogle prepotovati misli! Ali potujejo zdaj Lenkine misli tako? Ali se odražajo od njega, kakor se je danes Lenka sama obrnila in odšla, ne da bi ga pozdravila s prijaznim pogledom?

Ravno ko so Jokoničali Zavinšakovi delo v vinogradu, so se pričele dvigati težke, sive megle. Spenjale so se kvišku, in pod nebom so plavali temni oblaki. Sonce se je skrilo, vso zemljo je pokrili neprijazen mrak. Ko so se vračali Zavinšak, Jože in trgači domov, je deževalo, da so prišli v Zavinkovec vsi premočeni. Stari se je premrazil, da je moral v posteljo.

Zavladalo je pusto, deževno jesensko vreme z večnim deževjem, s sanim somrakom. Ljudje so se držali domov, začeli so kuriti v peči, da so preganjali iz stanovanj vlago in meglovitost, ki je silila vanja skozi vasko špranjo. Vsa zemlja je bila videti otožna, kakor da v žalosti in s strahom pričakuje zimskega poletka. In ta jesenski dolgčas se je polajšal tudi ljudem. Utihnilo je vse veselje radostnih trgačev, gospodarji so preudarjali, kaj vse morajo še pripraviti, da jih ne zaloti zima. Težki vozovi so rezali v premočeno zemljo globoke brazde, ko so privlačili s Gorjancev drva, da bo s čim kuriti in greti peči, ko zavladala zima.

Včasih je presekala moč ognjenega solnca temne zavese, ki so se vlačile od neba do zemlje in se kot umazane krpe obešale ob hribovju in gričevju. Tedaj so vsi ljudje zasopli svobodnejše in veselje, kakor da se je prikazalo čudo, ko je solnce pozlatilo blatno zemljo.

Tedaj je tudi Lenki za hip izginila otožnost z lica. Na stekaj je odprla okna, da je mogla solnena luč v mračne prostore. In solnena luč se je usipala vanje, da je odgnal mrak iz vseh kotov in da je bilo jasno in solčno, kamor se je obrnila mlada gospodinja.

Najraje pa se je ozirala tja, kjer se je sinjost neba dotikala vrhov Gorjancev. Še dalje so ji hotele oči, da zopet enkrat zasro ljube gorenjske veličane, ki jih zdaj gotovo že krije beli sneg, iskroš se v kristalni lepoti.

"Kam ti potujejo misli, Lenka?" jo je vprašal mož.

In tedaj se je Lenka zopet nasmilila. Niti svobodnega pogleda ji ne privoči mož. Prosila je solnce, naj se akrije, naj pusti zopet meglo na svet, da ji zagro razgled v daljlo. In usmiljeno solnce se je skrilo, in vrhovi Gorjancev so se dvignili nad megleno morje, ki se je pretakalo tako nisko nad zemljo, da bi človek z roko lahko posegal vanje. Zaslonjena je bila pot pogledom. In kralj se nekoga v bližini — a ni bilo nikogar, ki bi se ga razveselili. Begali so nemirno po hiši — a nikjer ni bilo ničesar, kar bi jih razveselilo.

"Kje so tvoje misli, Lenka?" jo je vprašal mož.

Ko je oče vstal, je oči pust in čmeren. Godrnaje je stopical po hiši, mrmraje je iskal kota pri peči. Lenka se ga je ogibala. Ako je bil v sobi, je bila Lenka kje sunaj, ako je stopil iz sobe, se je skrila Lenka vanjo. Starega je začelo jeziti, ker je videl, da beži Lenka pred njim. Sitnarije in mrmral sam vase, da je bilo tudi domačim preveč.

"Kje je naša gospa?" je govoril pred se, ko je stopical ob palci za Lenko, samo da jo je jezil in da si je preganjal dolgčas. Večkrat bi se rad napil, da bi mu zaviskalo arce in da bi vrgl palico v kot. Ali pijača ga je ščebetala, da se ga je polotil dušljiv kašelj, ki ga ni ostavil noč in dan.

Lenka se je čimbolj poglobljala v otožnost. Nikoli ni bilo nasmeha na njenih ustnicah, v oči so ji blesteli sledovi solz. Dostikrat je čul Jože ponosni, kako bedi nemirno na postelji, kako si poteza odoje čez glavo, da bi ne bilo čuti vzdihov.

"Kam potujejo tvoje misli, Lenka?" jo je vpraševal mož.

Ob nedeljah je šla z njim v Metliko k maši. To ji je bila vsa izprememba. Zato je komaj čakala nedelje, da pride vsaj za nekoliko ur iz ječe in se razgleda in razmisli. To čakanje je bilo tako veliko in tako iskreno, da ji je silno ponosni potekal teden. Bila je vsaka nedelja zanjo velik praznik, ker jo je osvobodila in ji odprla pod med ljudi.

V cerkev grede je bila zgovorna. Zgovorila se je z možem, kolikor je premolčala tekom tedna. Ljudje so se ozirali napol, na lepo, bogato, mlado Zavinšakovo. Videl je Jože, kako mu zavida jo mlado, lepo, bogato ženo, zato je ponosno stopal poleg nje, ki ji je bil vdan iz arca. Po maši sta se ustavila v najboljši krmi, kamor je hodila gospoda na zajtrk. Nista ostala med pivci-vaščani v prvi izbi, šla sta drugo med gospodo, zakaj veljava, ki jo je užival stari Zavinšak, je prešla tudi na sina, posebno se zadnji čas, odkar je bil oženjen. In tu je bila Lenka vsa druga nego doma. Razširila se je, popolnoma se je izpremenila. Navadno je čakal Jožeta voz, ki ga je popeljal domov. Večkrat sta se vrnila, ko je že davno odzvonilo poldne. Lenki se ni hotelo iz vsele družbe.

A ko sta se vračala domov, je Lenka molčala. Čim bližje sta prihajala domu, tem bolj se je bala Lenka. Ječa je stala pred njo, odmrli bo zopet morala svetu za teden dni.

"Kje so tvoje misli, Lenka?" jo je vpraševal mož.

Stari se je jezil in rental, da ni več reda v hiši, odkar se je Jože oženil. Pomagala mu je tu-

di žena, ki se je togotila, da zaman pripravi koso, ki se ispridi od dolgega čakanja. Prišlo je v rodovino nesoglasje. Ni ga razodevalo kričanje in razbijanje, poznati ga je bilo iz mučnega moka, iz prikrivanih vzdihov, iz polglasnega mrmranja. Mlada in stara so se gledali neprijazno in odurno, čutili so, da jim ni več prostora pri eni misli.

Lenkina pobitost in nezadovoljnost se je polastila tudi Jožeta. Žena mu je bila dražja od staršev, zato se ni oziral nanje, temveč je izkušal ustreči ženi, da ji zbudi nagnenje do sebe.

"Temu ji treba napraviti konec!" je dejal Lenki, "ali kako?"

"Povem ti odkrito, da mi tukaj ni obstanka! Vidim, da me oče in mati ne trpita, in tega ne morem prenašati! In potem ta strašna samotnost, ta siloviti dolgčas, sam mrak in sama noč — to me ubije. Strah bo treba; z denarjem, ki ga imava, si lahko pomoreva drugam. Stopi k očetu in mu povej! Jaz nisem ustvarjena za ta kraj — manjka mi zraka in solnca!"

"Kam potujejo tvoje misli, Lenka?"

"Ako hočeš, da ostanem pri tebi, mi pomagaj iz te ječe. Tukaj sem tukaj. Daj mi dom, potem ne bodo nikamor potovale moje misli. Daj mi dom, dom! Nič več in nič manj nečem nego dom. In potem bo vse v redu. Brez doma pa ne boš imel žene. Če ti je kaj do mene, uredi z očetom, kar se ni urejenega."

Težka je bila Jožetu pot pred očeta. Ni mogel razbrati in urediti misli tako, da bi mu jasno razložil vse, kar mu je na arcu.

Bil je mračen dan. Kmalu popoldne se je stemnilo. Ostra sapa je pihala zunaj, da se je globoko priklanjale gole veje na vrtu pred hišo.

Oče je sedel pri peči, ko je stopil Jože v sobo.

"Ravno prav mi prihaja," je začel stari. "Ravnokar sem razmišljal o vseh teh rečeh, kakor so se razvile sedaj pri nas. Teh mračnih pogledov ne maram več prenašati, zdi se mi, da me gonijo iz hiše. Zato se rajši umaknem sam, nego bi me ti potisnil čez prag. Zakaj prokletstvo pade nanj, kdor se dotakne svojega očeta!" Zadnje besede je izgovoril s povzdignjenim glasom.

Jože je hotel nekaj reči.

"Tiho!" je naglo izpregovoril oče, "ni treba govoriti, saj vem, kako je! Premotile so te nje oči in njeni denarji so te odvrnili od mene."

"Ni res!" ga je prekinil sin.

"Če te še nis, pa te bodo. A tega ne maram čakati. Saj vem, kako se razvijajo take stvari. Pride mladina, in starost mora v kraj, prav tako, kakor vršem staro trto iz grive in jo namestim z novo. Jaz imam, hvala Bogu, toliko sam, da bom izhajal brez tistih mračnih pogledov. Zato je moj sklep ta: jutri greva k notarju in uredi vaša stvar, kar je še treba, da bom jaz svoj in ti svoj. Tako sem že davno sklenil z materjo, da te ne pustim brez strehe in zemlje, da me ne boš kiel. In ker mi je dana beseda sveta, zato pojdva jutri k notarju in uredi vse to, kar sem zdaj povedal. Do pomladi bomo potem še pod eno streho, potem priredim omo bajto koncem vseh zase in za mater, da bo mir med nami in da bo mlahejo čakal smrti. Ali zapomni si: če so bile tvoje misli take, da bi rodile slaba in nevarna dejanja, potem boš tepen če zaradi mlihi samih, toda tepla te bo druga roka, ki je ne vidiš!"

"Oče, ali vse to je tako čudno in nejasno. Jaz bi samo rad, da bi bil mir med nami in potem — no, seveda, da bi bila tudi Lenka zadovoljna."

Stari je vstal in udaril s palico ob tla.

"Lenka bo zadovoljna, kadar bo ona gospodarka. Gospa je že, potem pride kmalu tudi drugo. Sedaj lahko greš!"

"A vendar mi je žena..."

"Da, zato pojdi k nji in jutri se pripravi, da greva v mesto."

"Še nekaj bi vam rad povedal, oče."

"Ni treba. Vse je urejeno; kar ni, bo jutri. Ne razvnamaj me, ker bi ne mogel spati. Le pojdi k Lenki in pomni moje besede."

Oče je sedel k peči in se stisnil v kot.

Jutraj je pokrivala zemljo tanka ped padlega snega. Naletavalo je še vedno. V ostri burji so plesale snežinke po zraku, da se je včasih videlo, kakor da lete v oblake nazaj.

Stari Zavinšak se je gorko oblekel in zavil.

"Ali se kam odpravljaj?" ga vpraša žena.

"Le pozovi Jožeta!" reče stari.

"Pa v taki sni! Ali se tako mudi? Saj se prehladiš!" tarna žena.

"To ni vse skupaj nič! Poklič Jožeta, ker se mudi. In reci hlapcu, naj zapreže."

V tem vstopi Jože.

"Pa danes vendar ne pojdete, oče! Počakajte, da se vreme kako ustani ali prevrže, saj ni nobene sile!" pravi sin.

"Šla ali ne šla — to je enako. Včeraj sem rekel, da greva danes in danes greva. Pa kaj je ta pot do Metlike! Človek stopi dvakrat, pa je tam. Prehodil sem še druga pota, pa mi ni bilo nič. Zatorej se ne obotavljaj. Ali se morda bojiš ti, da ne dobiš nahoda?"

In tako sta sedla na voz in se odpeljala.

Pri notarju sta kmalu opravila. Stari je ukrenil tako, da je bilo dobro na obe strani. Kakor bi se mu kamen odvalil od arca, tako lahkega se je čutil, ko je stopal s sinom iz pisarne do krme, kjer ga je čakal voz. Od veselja, da se je otrese vsega bremena, je pozabil na dušni kašelj in rade volje je plačeval za vigo, da so mu kmalu zagoreli lica in da je končno govoril sam za vso družbo, ki se je polagoma nabrala ob njem. Mračilo se je že, ko sta sedla s sinom na voz. Oče je začel dremati, Jože je moral paziti nanj, da se ni kimajoč prevrgel z voza. V gostih kosmih je padal sneg na zemljo. V dalji je bilo videti, kakor da se trgajo v višavi krpi in se plešejo spuščajo k tlom.

(Dalje sledi).

Utrinki.

ORTICE IN POTOPIEL.

Spisal Franjo Krašovec.

ČEŠKI NA SLOVANSKEM JUGU.

(Medeljevanje)

Po sedmih zvečer je promenada na Lido končana. Elegantni svet gre v svoje palače, da se pripravi za diner, to je: gospodje igrajo domino ali šah, piho kupice limonade, dočim izpolnjujejo dame najvišjo nalogo svojega žitja; urejajo svojo toaleto. Redkokdaj namreč pride velikomeščanka k mizi v tisti obleki, katero je nosila na promenadi. Na nabrežju nosi svetlo krilo, pri mizi zopet nekoliko temnejše.

Oglejmo si zopet naše češke in druge kopajoče se goste, ki že dobro uro uživajo dobroto morske vode. Po kopelji so se mnogi kakor krti zarili v pesek, tako da jim moli samo glava ven. S širokokrajnatimi slamniki so zavravali glavo proti pekočim solničnim žarkom. Drugi se zopet zabavajo s tem, da iščejo po tleh vsakovrstnih malih morskih živalce ter jih vlečejo na dan. Poleg kopališčne zgradbe love nekateri na trnku rake. Na nekem iz morja molečem dugu je visel napol nag ribič, naglo je zamahnil z roko ter se potopil v vodo, za pol minute se je zopet prikazal s morškimi datuli.

Močni, krepki ljudje so ti beneški ribiči, dani se žive samo od morja. Najdeš tudi osemdesetletne, ki so še krepki kakor stoletna oljka. Tudi beneški "gondolieri" so mi dosti simpatični ljudje, samo da niso tako denarja željni! Od rane mladosti je dečku voja njegov dom in krepkejši postanejo mornarji.

Na večer smo se vračali z nepozabnega otoka Lido. Zopet smo zasledili lične parbrodčice ter pluli nazaj v mesto.

"Kaj bi pač bilo," pravi neki Čeh prav pametno, "da bi Lido-ve gostje, ki jih vleče mogočno morje in sinje nebo italijansko, nič drugega ne našli, kakor kopališče? Gotovo bi se dolgočasili in morje ter srak bi gotovo ne imele zaželjenega uspeha." Naš beneški "eleterone" pa nam razloži, da so Benečani že pred petnajstimi leti ustanovili društvo "Cocletà dei divertimenti" (društvo zabav), ki skrbi za vzporedno tekmovalnega plavanja, dirkanja, veslanja, letanja, petja, razveseljevanja itd. To vse je dobiti na otoku Lido.

Zopet smo bili v našem hotelu "Sport." Večerjali smo. Čakala nas je še krona beneških užtkov: serenada ali večer v Benetkah. Bilo je ob devetih zvečer. Zopet smo se zbirali na slovanskem nabrežju. Preko poldrugi sto gondol nas je tu čakalo. Po šest in šest oseb smo stopali v gondole. Nastopila je noč. Gondole so napolnjene. Sprejeli kot voditeljica je plula večja gondola, v kateri je bilo kakih 20 oseb: beneški godeci, pevec in pevke. Naše gondole so zavzele skoro vso širino Canala grande, čoln je bil tesno pri čolnu, človeku se je zdelo, da je na suhem ter nima vodne globine pod seboj. Gondoljeri so sklopili vse gondole. Zavzeti smo čakali sledečih dogodkov. Vse je molčalo kakor v grobu; samo gondola s peveci je bila s lampijoni razsvetljena, druge ne. Zda se pričemo pomikati po Velikem kanalu. Vse je prisluškovalo: pevec na prvi gondoli so začeli ganljivo južno melodijo in goslarji so jih spremljali. Pevali so s tistim ognjem in patosom, ki je prirojen samo Italijanu. Njih melodiozne arije so proizvajale ona čista pevske grla, ki se porajajo le pod jasnimi italijanskim nebom. Goslarji pa so izvajali strunam tiste mehke variante, ki nam tako rade privabijo solze v oči.

Počasi, kakor avesti si svečano-stnega trenutka, smo pluli naprej proti "ponte del Rialto." Graeiozno in drzovito stoji gondolier na ozkem kljumu gondole, ravno tako graeiozno in drzovito vlada veslo. Samo en korak in gondolier bi bil v vodi! Ali to se državljanu Neptunovega kraljevstva ne dogodi! ...

Kaj to! kaj to! ali gori! Glej, mramornati domovi beneških patriarhov odsejajo v bengaličnem svitu! Tajnstveni refleksi bengalične luči objemajo gondole, dokler se ne zamešajo med pluskajočim valovjem. Tako tiho in mirno je poirnem kanalu, kakor v

sočni dvorani, kadar sodnik čita sodbo... Zda se zdaj prekinjajo mimo žvižgajoči "vaporetti" grobno tiho, drugače vse tiho... Glej tam, zopet se je zasvetil stari beneški "palazzo," nemi svetok zatonele slave; glej, kako krvavo-rikede odseva, kakor bi hotel priklicati kri tistih sužnjev, ki jim jo je pušal njegov mogočni gospodar... Zda se svetloba izpremeni v rumeno, kot bi bila visoka palača, zgrajena iz samega čistega, cekinastega zlata. Tam na malem otoku sredi kanala spenja svojo vitko mramornato kupolo proti nebu "Maria del Calute" (Zdrava Marija). Vsa cerkev je zasijala v bajno zelenem svitu, kot bi jo človek gledal globoko v jezeru v kraljestvu povodnega moža. Samo trenotek in luč se je izpremenila v modro...

Pevec nadaljuje svoje milobne popevke. Kakšen užitek ušesu in očesu, sreči in duši!

Na ploskih strehah beneških domov, ob oknih in na nabrežju so gledali tisoči ta nenavadni prizor. Beneški dnevniki so že par dni poprej kratkoročno naznanili naš prihod; današnji večerni listi pa so v dolgih člankih razpravljali: "L'ariva dei Boemi!" (Prihod Čehov). Od nabrežja sem so se začeli klicati: "Evviva la Boemia!" (Živela Češka!) zopet močnejše in zopet slabše; tu je pojenjalo, tam začenojalo.

Ne da se povedati, ali so prišli ti klici in pozdravi Italijanom od arca ali ne. Italijan je že po svoji južni naravi entuzijast in se v trenutku navduši celo za neprijatelja, ako ga ta ume pripraviti v ekstazo. Čudno pa je vsekakor, da Italijani pozdravljajo Slovence, katerih pleme v avstrijskem Primorju tako zatirajo. Morda pa je to sad keltsoslovanske lige? Neverjetno! Mogoče pa tudi, da so se spomnili Benečani svojih sobratov v Tirolah, katere Nemci tako kruto zatirajo, ter so Čehi pozdravljali kot zajedne odporneke proti germanškemu nasilju? Možno pa tudi, da so to činili iz praktičnih razlogov, ker so Čehi pustili v Benetkah mnogo stotakov! Kdo ve! Povedali nam tega niso.

Dospeli smo do Ponte del Rialto, zaradi ožine kanala pa nismo mogli skoz in smo se zopet vrnili. Veselja so poskakovala Čehom arca, ko so na sprednji gondoli peli (seveda s italijanskim besedilom) češko narodno:

Hrbtovo, hrbtovo zahradko zeleno, do tebe padaj nejdraži semenč; saseji, saseji, ale nevyčazejeji, snad je ty hrobati hluboko saseji!

Zopet smo se vozili mimo mogočne kupole "Maria del Salute." Godeci so za nekaj časa prestali. Nekaj gospod na eni izmed sprednjih gondol vstane ter s krepkim baritonom intonira "Hej Slovani!" To ste morali slišati Čehi: Kakor na mah zadoni skoro iz tisoč gri velebna pesem. Vsak je pel, kar mu je grlo dalo. To je odmevalo v ozkem kanalu med visokimi zidanimi starih patriarhskih domov! Po celem mestu je odmeval glas naše pesmi: gromko, krepko, milobno, a odločno se je razlegal po jadranskem morju...

Še z večjo navdušenostjo smo odpeli "Kde domov moj!" Cenje-ni, čitatelji si bo težko predstavljati, to se je dalo samo slišati in občutiti. Da je naše petje moralo veličastno odmevati, je umljivo, ako pomislimo, kako dobra resonančna tla so nam bile stare, večinoma prazne palače ob kanalu, zraven pa tiha, mirna noč. Na nebu pa je vesalala tiha luna. Benečani so bili presenečeni. Tako veličastnega nastopa si od Slovanov niso nadejali. Gondolier, 70letni Benečan, ki je krmari našo gondolo, se je izrazil: "Bil je Umberto tu, bil je Viktor Emanuel tu, bil je Garibaldi, združitelj Italije tu, ali kaj takega nisem ne videl, ne slišal. Kaj takega morejo samo "gl i Slavi!" (Slovani!) "Ma sono gentiluomini questi Boemi!" (Ali so kavalirji ti Čehi!) je pristavil. Benečani gotovo ne bodo pozabili, kdaj so bili Čehi v Benetkah.

S kupole sv. Marka je bila enajsta ura. V mesto se nismo več povrnili, nego z gondolami naravnost na parnik. Ob polnoči smo

Prekrasna češka pesem, ki označa globoko mišljenje češkega naroda: Mirovdor, mirovdor, zeleni ti vrt, po tebi sejejo najdražja semena; sejejo ali nevaljijo, najbrž jih grobarji pregloboko sade.

Imeli zopet odpluti iz Benetk. Njarku je bilo zopet živahno venje. "Kaj takega pa ne! Ču sem že o beneških večerih, ali da je to tako veličastno, nisem mislil. To je samo enkrat v življenju." Enaki govori ko krožili, ki smo bili zopet na našem "Apollo-nu." Nekako hitro smo se udomačili na njem in nič kaj nismo pogrešali suhe zemlje. Dva beneški mladeniča sta prišla na ladjo te nam s kitaro in petjem kratil čas do odhoda.

Veličastno se zgrinja polnoč na neizmerno oceanovo. Mirno zasidrane ladje v pristanu s svojimi ogledno - sevaljočimi svetilkami zglejajo v mesečnem svitu kakor senenati strahovi; bajka o letecu Holandcu se nam vzbuja v duhu čarobno trepete odsev pozemski in nebeski svetilk po zibljajočih vodah. Na obzorju se prikenj morje rdečkasto svetlikati, kako sam tekoč baker.

Šumenje ob nabrežju je potihnilo. Udarja polnoč. Somatno stoji mogočna Maria del Salute na malem otoku; bengalične luči ugasnile, obseva jo luna. Noben noga ne stopa po njenih mramornatih stopnicah, noben glas ne be di odmeva v kanalih. Morje pljuka v dolgih, mirnih dihlih. A Benetke še ne spe! Benečan prbdi pol noči. Tam v oddaljenih lica odmevajo hrupavi glasovi ponočnih lahkoticev. Z daleka prihaja nežno pevanje. Beneški "gvinetto" (mladenič) peva pod o nom svoje "amore" (ljubljenke) vmes pa udarja na kitaro. Staro vedno nova pesem o ljubezni. Zavili smo krasno, nepozabno beneško noč!

VI.

Vožnja v Pulj. — Zajutri po razkavarnah. — Kulantnost e. kr. moravškega poveljstva in prijazni moriški častniki. — V avstrijskem morskem muzeju. — Spomini na Tegenhofa. — Pluz iz kitajske vataje. — bed v 8 hotelih. — Vseobče zadostvo. — Pizensko pivo. — Avstrijska smodke in podobno. — Glinjivo steno od Pulja. — Odhod v Trst. — Kravreme vpliva na razpoloženje. — češko "Soloko matice." — Tli a t cet. — Povratek v Trst.

Luna se je skrila za oblake, celini se je bliskalo — moralo deževati. Morje je bilo vzburkano in noč je postala temna. Zopet sem dobil nobenega prostora spavanja. Ob dveh po polnoči sem si izbral zopet kadilni salon, k mor sem pripeljal tudi prijatelja Jelineka, ki je bil istotako breležiča. Spala sva malo, ob peti sva bila zopet na nogah. Bilo je prekrasno jutro in morje se je popolnoma umirilo. Šla sva na krogelje je pihljala prijetna jutranja sapica. Na krovu so se spali. V rznih pozicijah, ne posebno estetičnih — prilagodivši se tesni prostoru — so se bili trudni poniki prepustili Morfeju. Tupata je pač že kdo bdel, hotel se ne užiti solnčnega vzhoda na morje mestoma je tudi klonel kak zaljubljen parček, kateremu poetična noč in srčne težave niso dale spati...

Solnce je vzhajalo v polni kr soti. — Kdo se ni čul o solnčnem vzhodu na morju? Iz morja se radi, v morje zatone. Ob sedmih zjutraj zagledamo istrsko obalo. Parnik plove v smeri k Pulju. Z se vozimo med malimi skalnatimi otoki, ki — na pogled brezpomembni — so same močne avstrijske bni — so same močne avstrijske bni. Že smo v bližini ogromnih ladjedelnic in mirno zasidranih oklopnih. Po osemurni, brez-morski vožnji izstopimo v sred 20. julija ob osmih zjutraj v avstrijskem Port Arthurju. Kmal za nami je priplula tudi "Auro-ra."

(Dalje prihodnjije.)

Odkritosrčen. Profesor (kandidatu, ki ni ničesar vedel o zgodovini starega, srednjega in novega veka): "Katero zgodovino ste pravzaprav študirali?" Kandidat: "Zgodovino Salvatorjevega piva!"

Kaznovana škodotelnost. A: "Ali ste se slišali, da so včeraj vrgli zdravnika iz štalnice?" B: "Res? Ah, to privoščim." A: "Kaj temu odurnemu človeku! ... Kaj je pa zakrivil?" B: "Vase pesmi jim je hotel čitati..."

Velika porcija. Gost: "Hej, natak, pokličite takoj zobozdravnika ali brivca, ker mi je porcija mesa 'obstala v votlem zobu!'"